

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2018

Till fullmäktige i Gävle kommun

Sid 1 (6)

Dnr 19REK11

Vi har granskat verksamheten i kommunstyrelsen, nämnderna och de gemensamma nämnderna samt, i vår roll som utsedda revisorer och lekmannarevisorer, även verksamheten i kommunens företag. Granskningen har utförts enligt lagstiftning, god revisionsd i kommunal verksamhet och reglemente för revisorerna i Gävle kommun.

Granskningsarbetets omfattning, inriktning och resultat redovisas i bilaga 1 "Kommunrevisionens granskning 2018", ur vilken vi särskilt vill lyfta fram:

Förutsättningarna för revisorernas arbete

Dialog

Dialogen på alla nivåer: med de granskade enheterna, med kommunledningen och med fullmäktiges presidium och gruppleddare, har revisorerna i huvudsak uppfattat som positiv och den är en viktig del av vårt arbete. (Bil 1 sid 5)

Tillgång till diariet förda handlingar

Från oktober 2018 och fram till slutet av februari 2019 har revisorerna inte haft tillgång till Kommunstyrelsens och nämndernas diariet. Detta har försvårat att följa Kommunstyrelsens och nämndernas arbete. Kommunens revisorer är ett lokalt demokratiskt kontrollorgan som, med stöd av Kommunallagen, ska granska all verksamhet i kommunen årligen för att ge Kommunfullmäktige ett underlag för ansvarsprövningen. Då revisorerna inte haft full tillgång till all nödvändig information under årets tre sista månader har det inte varit möjligt att granska kommunens verksamhet fullt ut, varför revisorerna uttalar sig i ansvarsfrihetsfrågan med reservation. (Bil 1 sid 3)

Medborgarnas möjlighet att söka information via webbdariet har också varit stängd sedan oktober 2018 och kommer enligt uppgift inte att öppnas förrän 2019-07-01. (Bil 1 sid 3)

KOMMUNREVISIONEN

Bristande måluppfyllelse - verksamhet

Inom perspektivet Hållbar tillväxt har inte målet "Gävle kommun är en av Sveriges bästa företagarkommuner" uppnåtts.

Arbetslösheten är strukturellt högre i Gävle än i riket och avvikelsen har minskat, men ligger högre än målet. Byggklar mark för företag är betydligt under målvärdet. Företagsklimatet enligt Svenskt Näringslivs ranking har förbättrats några placeringar, men ligger långt under målvärdet. Antal nyregistrerade företag ligger lägre än målvärdet. (Bil 1 sid 14, 16)

Inom perspektivet Invånare och kunder har inte målet "Kompetensnivån hos kommunens befolkning höjs och anpassas till arbetsmarknadens behov och samhällets utveckling" uppnåtts. Detta är i likhet med tidigare år. Vissa positiva tecken finns, som delvis bättre resultat i lägre årskurser och för pojkar. Behörigheten till nationella program i gymnasiet oförändrad för Gävles elever som helhet, för kommunala skolor har den ökat något från en låg nivå. (Bil 1 sid 14-15)

En satsning har under 2018 gjorts från fullmäktige med extra resurser till skolor med låg måluppfyllnad. Revisorernas granskning av integration av nyanlända barn och elever visar att bidraget till stor del riktats till skolor med många nyanlända elever. Hösten 2018 tilldelades Utbildningsnämnden 9 mnkr i statsbidrag för en likvärdig skola. För 2019 blir bidraget 30,3 mnkr. Dessa extra resurser kommer att prioriteras till insatser för ledarskap och systematiskt kvalitetsarbete. Detta stämmer väl med de slutsatser revisorerna dragit av tidigare genomförda granskningar om vad som är viktigt för att åstadkomma förbättrade kunskapsresultat. (Bil 1 sid 14)

Den bristande måluppfyllelsen i båda fallen innebär negativa effekter för arbetsmarknadens behov och samhällets utveckling. Den bristande måluppfyllelsen innebär också att elever hamnar i utanförskap och inte kommer in på arbetsmarknaden. Fortsatta åtgärder är nödvändiga.

Brister i styrning och intern kontroll av verksamhet och ekonomi

Granskningen av Överförmyndarnämndens arvodesrutiner och informations säkerhet visar att det finns brister i styrning och intern kontroll. Revisorerna konstaterar att de åtgärder som vidtagits 2018 för att möta de bristerna som framkommit i granskningen begränsas till ekonomiavstämningar mellan verksamhetssystem och ekonomisystem. Det är positivt att dessa åtgärder vidtagits.

Bristerna på sekretess-, IT- och informationssäkerhetsområdet har inte hantearats under 2018. I april 2019 sägs i yttrandena att nya rutiner är under framtagande eller utredning. Revisorernas bedömning av Överförmyndarnämnden

för året 2018 är att styrning och intern kontroll över verksamhet och ekonomi inte varit tillräcklig utan haft brister. Revisorerna ger nämnden kritik för bristerna och kommer att följa upp verksamheten under 2019. (Bil 1 sid 26-30)

Den auktoriserade revisorn har på lekmanrevisorernas uppdrag genomfört en granskning av den interna kontrollen i inköps- och utbetalningsprocessen gällande bl a samarbetsavtal inom AB Gavlegårdarna. Det fanns under året betydande brister i denna process. Bolaget har upprättat en ny rutin från december 2018. Den interna kontrollen i övrigt bedöms ha varit tillräcklig. (Bil 1 sid 38-39)

Lekmanrevisorn i det delägda Visit Hälsingland Gästrikland AB konstaterar att bolaget under halva året saknat daglig ledare i strid med aktieägaravtalet. Bolaget har saknat auktoriserad revisor. Rådigheten över för bolaget väsentliga digitala verktyg har legat utanför bolaget. Bolaget har liksom föregående år haft likviditetsbrist och bristande intern kontroll. Lekmanrevisorn riktar en anmärkning mot styrelsen i Visit Hälsingland Gästrikland AB för bristande styrning och intern kontroll av ekonomi och verksamhet. (Bil 1 sid 37-38)

Anmärkning 2017 uppföljning

Revisorerna gav 2017 en anmärkning till Kommunstyrelsens ordförande med anledning av bristerna i hanteringen av beslutet om biträdande kommundirektör med motiveringarna otillräcklig beredning av ärende, obehörigt beslutsfattande och förtroendeskada. Fullmäktige riktade av samma skäl en anmärkning. Vidtagna åtgärder har följts upp under 2018. Det har skett förändringar i rutiner och beslutsvägar både för GSAB-koncernen och kommunen under 2018. Delegationsordningen har ändrats i Kommunstyrelsen 2019 där nu hela presidiet beslutar om kommundirektörens lön och villkor inte enbart ordförande. Fullmäktige har tagit beslut om en ny medarbetarpolicy. En ny lönepolicy är under framtagande.

Efter ett överklagande upphävde under april 2018 Förvaltningsrätten beslutet som föranledde en anmärkning. Kommunstyrelsen har givit ordförande delegation att fatta ett rättelsebeslut utan specifika direktiv. Revisorernas uppföljning visar att beredningen av rättelsebeslutet är formellt hanterad på ett bättre sätt än vid det ursprungliga beslutet 2017. Slutresultatet är i stort oförändrat jämfört med tidigare beslut avseende lön. Kritiken om förtroendeskada har inte bemötts av Kommunstyrelsen. (Bil 1 sid 30-32)

Finansiella mål och uppföljning av måluppfyllelse (Bil 1 sid 19-20)

Av fyra finansiella mål för god ekonomisk hushållning 2018 uppnås tre medan ett inte uppnås.

Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar.

Målet bedöms som inte uppfyllt. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 7,8 % (målvärde högst 5,9 %). Skatter, generella bidrag och utjämning har ökat med 3,4 % (målvärde 4,0 %).

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 2 procent av skatteintäkterna.

Det långsiktiga målet är uppfyllt om man ser till genomsnitt över åtta år. Målet är inte uppfyllt för 2018. Årets resultat är endast 0,3 % och det innebär att årets målvärde 1,2 % i budgeten inte uppnåddes. I genomsnitt över åtta år är resultatet 2,4 % jämfört med målvärdet 2,6 % i kommunplanen 2019-2022.

Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans.

Målet bedöms vara uppfyllt. Kommunkoncernens soliditet har ökat från 30,4 % till 33,9 %. Skuldsättningsnivån har sjunkit från 95 722 kr till 94 973kr/invånare, vilket förklaras av en hög resultatnivå i bolagen, huvudsakligen beroende på fastighetsförsäljning i AB Gavlegårdarna. Kommunens soliditet ökar något, men når inte målet främst beroende på ett lågt resultat.

Investeringar bör till 100 procent vara självfinansierade sett över en femårsperiod.

Målet bedöms som uppnått då målvärdet över en femårsperiod satts till minst 75 % och utfallet är 93 %. Självfinansieringsgrad 2018 är 76 %, beroende framförallt på ett lägre resultat och trots att investeringarna inte genomförts fullt ut som planerat. Målvärdet för året var minst 57 %.

Analys

De totala nettokostnaderna uppgår till 5 784,8 mnkr. De sammantagna intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 5 801,8 mnkr. Marginalen är endast 17 mnkr, vilket innebär att om kostnadsutvecklingen är snabbare än intäktsutvecklingen under 2019 täcker inte skatterna

verksamhetens nettokostnader. De ytterligare intäkter som finns är ett positivt finansnetto. För 2018 uppgick finansnettot till 110,8 mnkr.

Kommunen totala resultat, 127,8 mnkr, påverkas av jämförelsestörande poster med totalt 133,7 mnkr.

De jämförelsestörande posterna är:

- Realisationsvinster 48,1 mnkr
- Exploateringsverksamheten 62 mnkr
- Utdelning Kommuninvest 15,4 mnkr
- Generella statsbidrag: Bidraget för ökat bostadsbyggande 8,8 mnkr

Utan samtliga jämförelsestörande poster uppgår resultatet för kommunen till ett negativt resultat på -6,5 mnkr.

I nyckeltalet för årets resultat räknas realisationsvinster/förluster och exploateringsresultat bort. Årets resultat är endast + 0,3 %. Kostnadsökningstakten överstiger kraftigt intäktsökningstakten. Större kostnadsanpassningar krävs under kommande år för att klara en ekonomi i balans. Med en trolig konjunkturavmattning kommer skatteintäkterna inte att öka i samma takt som tidigare.

Rättvisande räkenskaper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed, med undantag för systemdokumentation samt andelsvärde i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB.

Det lagstadgade kravet på ett positivt resultat, "balanskravet", är uppfyllt. Noterbart är dock att detta uppnås med mindre marginal än tidigare år.

Då revisorerna inte haft full tillgång till all nödvändig information under årets tre sista månader har det inte varit möjligt att granska kommunens verksamhet fullt ut, varför revisorerna uttalar sig i ansvarsfrihetsfrågan med reservation. (Bil 1 sid 3)

Vi tillstyrker:

- att styrelsen, övriga nämnder, gemensamma nämnder och de förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet, samt
- att årsredovisningen godkänns

Revisionsberättelsen är upprättad av samtliga valda revisorer i Gävle kommun. Arne Övrelid har inte deltagit i revisionen av Utbildningsnämnden. Erik Olsson

har inte deltagit i revisionen av Kultur- och Fritidsnämnden samt fullmäktiges valberedning.

Gävle 2019-04-25

Mattias Broström

Mimmi Edin

Björn Frankson

Tage Gardfjell

Erik Olsson

Arne Övrelid